

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია: სოლოლაკზე, სერ-გიევის ქუჩაზე, ივ. ამირალოვის ხანლიში, № 8.

კანტორა რედაქციისა: სერ-გიევის ქუჩაზე, ივ. ამირალოვის სახლგზოში, № 8.

ხელის-მოსწერა მიიღება კანტორაში. შარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типографіи. Въ редакціи газ. „Дროება“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

განცხადება: მიიღება ქართულ რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებში. ფასი განცხადებისა: დიდი ასოებით ასოზე—1 კაპ., ასო-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციკროთი—1 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდად გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

დროება

ცალკე ხომერი ღირს შაუკათი

ტელეგრაფები

(ხალხთა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

3 მანა, 3 ივლისს. „პოლიტიკური ძორესპონდენცია გეაცნობებს: „მსმალეთის მმართველობამ მისწერა ბანიალუკის ოსმალთს ლუბერნატორს, გამოუცხადოს ბოსნიის ხალხს, რომ ავსტრიის ჯარები მშვიდობიანს და მეგობრულს დამოკიდებულებას დაიჭკრენ მცხოვრებლებთან. ლუბერნატორმა გამოუცხადა ეს განკარგულება ბოსნიის ხალხს და თან სთხოვა, რომ რაც შეიძლება მეგობრულად დაუხვდნენ ავსტრიის ჯარებსა. ხალხი დაშვიდდა. ბოსნიის აჯანყებულებმა გადაწყვიტეს აგრეთვე, რომ ძორგრესის გარდაწყვეტილებას დაემორჩილონ.

3 მანა, 3 ივლისს. ჩერნოგორიელებს სკუტარის მხრით ეწინიანთ მსმალთების თავს-დასხმისა და ამის გამო ალბანიის ნაპირებს ამაგრებენ. ჩერნოგორიის

მთავარი ნიკოლაი მალე ნაკშიში მიდის.

კატერბურლი, 5 ივლისს. ბუშინ მოვიდა აქ ბერლინიდან გრაფი შუვლოვი.

ბერლინი, 5 ივლისს. დღეს თ. ბორჩაკოვის დაბადების დღეა, ოთხმოცი წელიწადი შეუსრულდა. იმპერატორის პოლიკის მუზიკამ იმის პატივის-საცემად რუსის საელჩოსთან კონცერტი გამართეს.

3 მანა, 4 ივლისს. „პოლიტიკურს კორესპონდენციაში“ იწერებიან: ინგლისის კონსულის შუამავლობით ძანდიელებსა და მსმალთებს შუა მშვიდობიანობა დამყარდა.

მესსალიაში მსმალთს ჯარებმა 33 ადგილას გადაუწვეს ყანები, დაწვეს აგრეთვე სოფელი სოჭადესი და ამაგრებენ ქალაქს ლემოკოსს.

მ. მალეთმა გადაწყვიდა, რომ ენერგიულად ეწინააღმდეგოს საბერძნეთის მოთხოვნილებას.

კატერბურლის ბირჟა, 5 ივლისს.

(ხალხთა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი)

ბანკის ბილეთები:

პირველი გამოცემის	—	97—50
მეორესი	—	96—25
მესამესი	—	96—
მეოთხესი	—	96—
აღმოსავლეთის	—	95—50
რქრო, 1/2 იმპერიალი	—	7—75
თფილ. თავადაზნ. ბანკის გირაოს ფურცელი	—	—
შინაგანი 5% სესხის ბილეთები:		
	მან.	კაპ.
პირველი სესხის	—	239—
მეორე სესხის	—	238—50

1 მანეთი ღირს:

ლონდონი	—	25—62	პენსი
ამსტერდამი	—	129—	„ ცენტი
ჰამბურგი	—	217—	„ ჰჭენიგი
პარიჟი	—	267—50	სანტიმი

ფელტონი

მგზავრის უმნიშვნავი

მასხოვს, წინეთ, როცა პატარა ვიყავი, როცა საქართველოს წერილმა, დაბალმა შეილებმა რკინის გზის სახელი არც კი იცოდნენ, — იმერეთიდან რომ ადამიანი თფილისში, შოთში, ან სხვაგან შორს წასასვლელად განმზადებულყო, თავისიანები ჯერ ერთ პირს გამოიტარებდნენ, სამუდამოთ გამოეთხოვებოდნენ და ისე გაისტუმრებდნენ ხოლმე.

მაშინ ისე ადვილად როდი ჰხედავდნენ ამ სიშორეზედ მგზავრობას, როგორც ახლა „ცრუ და მანე“, მდიდარი და გაჭივრებული, თავადი და გლეხი, დედაკაცი და ბავშვი უშიშრად დატანტალებენ თფილისიდან შოთისაკენ და უკუ-ღმა. იმ დროს ერთი იმერელი შოთში წაიდა და მაშინ დარქმეული „შოთელა“ დღესაც სალანძღავ სიტყვათ აქვს დარჩობილი ამ კაცს.

ძანეთიდან თფილისისაკენ გამგზავრებაც ახლა იმ წინანდელ დროს და, სწორე გითხრა, იმავე შიშსა და გაჭივრებას მაგონებს, რომელსაც მაშინ გრძნობდა მგზავრობაში დასაველეთის საქართველოს ხალხი.

რაც უნდა მგზავრობაში გამოცდილი და გამოჭხრაკებული, ჯიბე სქელი მგზავრი იყვეს, გული თანტკალს დაუწყებს, როცა იქიდან წამოსვლას გაივლებს გულში, თუ წარმოიდგენს ყოველივე იმ გაჭივრებას, რომელიც იმას მოეღის გზაში.

ძანეთიდან მგზავრი უნდა წამოვიდეს ან ფურცუნით, ან ფოჩით. (რა თქმა უნდა, რომ მე საზოგადოთ არ ვამბობ ამას: ზოგი, — ბევრია ამისთანა „ზოგი“ — ფეხითაც კადრულობს და არაფრათ მიანია ამხედ მეტი მგზავრობაც; მაგრამ ეს ის „ზოგია, რომელიც ამხედ მომეტებული გაჭივრებითაც არის გარემოცული ყოველთვის და ყოველ ნაბიჯზედ). შურგონით წამოსვლა „ვაია“. იმის მძიმეთ ტარებას, ქვებზედ და ცუდ გზებზედ ჯახა-ჯუხს, ულაგო-ალაგას დადგომას, — როგორც მაგ. ისეთ ღუქანში, სადაც

შინაური ორ-ფეხებცა და ოთხ-ფეხების „ფინთისაგან“ ცხვირი ეგრ მოუშორება იაკს და შიგ ფეხებს ურევს, — მეფურგუნის დუდლუნსა და ლანძღვაგინებას, თუ მგზავრს რაიმე შეცოდება შეეძენა, — ადამიანი მოთმინებიდან გამოჰყავს და ბედს აწყველინებს. ამას დაუმატოთ, რომ ზოგჯერ ფურგუნში სამი-ოთხი ისეთი ამხაშაგების წრეში ხარ, რომლებს პირიდან უწმინდურობისა, გარყვნილობისა, ლანძღვა-გინებისა და ამათხედ უარესობის მეტს ვერას გაიგონებთ.

მაგრამ ეს კიდე ცოტა: დიდი სიფრთხილე და გამოცდილი მეფურგუნე უნდა იყვეს, რომ მშვიდობით მიახწიოს დანიშნულ ადგილს. თელეთობას ერთი ფურგუნი გადაბრუნებულა და საწყალი სომეხი-მგზავრი დღესაც ძვალ-რბილ გაერთებული წვეს ცხვრის თბილ-თბილ ტყავებში; მეორე, დედაკაცი ცხვირ-პირ დაღწეილი და დარუმბებული დაბრუნდა თელეთიდან; ესეც ფურგუნის წყალობით; ერთი დედაბერი და პატარა გოგო ფურგუნმა ძირს იგდო და რუმბებმა ლამის გასრისეს საცოდავები; ერთი მკლავ და

საქართველო

დღიური

* * ბუშინდელმა წვიმამ ჯოტა არ იყოს გააკოცნლა ძალაქა და იმის არე-მარყ აღვილები. ბუშინ ისეთი სიგრილე იყო ძალაქში, რომ სალამოს მაინც შეიძლებოდა გარეთ გამოსვლა და სულის მობრუნება. მაგრამ დღეს, როგორც ვეცნობა, კიდევ ძველებურ სულის შემსუთ-ველ სიციხის დაჭირას აპირებს..

* * მართა ახლად არზრუმად ჩამო-სულმა პირმა გეთხრა ჩვენ, სხვათა შო-რის, რომ არზრუმში არის ერთი უბანი, რომელიც თითქმის მარტო ქართველებით არი, დასახლებულია; სულ ეს ოჯახამ-დან იქნებანო; ქართულს წმინდად, როგორც ნამდვილი ქართველები, ისე ლაპარაკობენო. მომეტეული ჩაწილი არზრუმის ქართველებისა ვაჭრობაში არიან თურმე გართულნი და ამას გარდა აბანოები აქეთო.

* * ჩვენ შევეტყეთ, რომ თფილისის ზოგიერთ სომხებს განზრახვა აქვთ თურ-მე, რომ ბათუმში წავიდნენ და მიწები შეიძინან; გაუგიათ, რომ ახლა, როდესაც ბათუმი და იმის მაზრა რუსეთს დარჩა, ზოგიერთი მცხოვრებლები, მ.ჰმადიანები, მსამალეთში გადასახლებას მოინდომებენ, თავიანთ ადგილ-მამულს იათად გაჰყი-დიანო და ამნაირად შევიძენთ მამულსაო.

რადგან ამ საგნის თაობაზე ამ მოკლე ხანში ჩვენ უფრო დაწვრილებით ვაპი-რებთ ჩვენს გახეთში მოლაპარაკებას,

ამის გამო ახლა მხოლოდამ ამბავის გამ-ქლანებით ვკაყოფილდებით.

* * სოხუმადამ „თფილისის მოამბეში“ იწერებინან, რომ 150 ოჯახი ბერძენებისა, რომელნიც, სოხუმის ალების შემდეგ, სურამში, ზუგდიდში და ქუთაისში გაიქ-ცნენ, ამჟამად ისევ უკან ბრუნდებიანო.

ამავე გახეთის სიტყვით, ტრაპიზონის სომხებს გამოუკზანიათ სოხუმისაკენ თავის დანდობილი კაცები, რომელთაც უნდა დაათვალიერონ ეს ქალაქი და მაზრა და, თუ მოეწონათ, გადმოსახლე-ბას აპირებდნო..

* * მართა ჩვენმა ნაცნობმა გვიახრა, რომ ამ დღეებში იმას უნახავს ერთი ძველი ქართული წიგნი, სახელად „პი-ათი, ანუ ვარსკლავთ-მრიცხველობა“ რომელიც 1721 წელს არის თფილისში დაბეჭდილია. როგორც სათაურიდან სჩანს, ეს წიგნი მახტანგ მეფისაგან არის ნათარგმნი და გამოცემულია.

* * „თფილისის მოამბის“ უკანას-კნელს ნომერში დაბეჭდილია შემდეგი შენიშვნა:

„30 ივნისს, შუადღეზე, თფილისის ლუბერნიის პრავლენიაში მივიდნენ დე-პუტატები და წევრნი იმ კომისიისა, რომელსაც მილიციონერებს კენჭს-ყრა ჰქონდათ მინდობილი; ამ თ ახლდათ რამდენიმე ასი ხალხი. თფილისის ვიცე-გუბერნატორმა ჰკითხა კომისიას მიზე-ზი—თუ ამდენა ხანი რატომ არ არის ძალაქში მილიციონერების კენჭის-ყრა გათავებულია. კომისიამ უპასუხა ამაზე, რომ ზოგიერთი პირები, რომელნიც

კენჭში ამოვიდნენ, სადღაც ემსუფუძვნო და ამის გამო სრული კონტრაქტ-ციონერებისა—138 კაცი—ჯერ არ არის შესრულებულიო.

„ვიცე-ლუბერნატორმა აუხსნა ხალხს—თუ რა მიმიე პასუხის-გებაში ჩავარდება კანონით ის, ვინც განზრახავს ამ მო-ვალეობის თავიდან აცდენას და თან დაუნიშნა ვადა—10 ივლისი, რომ ამ დღის-თვის წარმოადგინონ სრული რიცხვი მილიციონერებისა.

„ამ დროს რამდენიმე პირმა ხალხი-დამ განაცხადეს საჩივარი კომისიაზე და დეპუტატებზე, რომ ღარიბები და ოჯა-ხის მარტო-ხელი ხალხი ჩაიყვანეს კენჭ-ში და შეძლებულიები კი გაათავისუფ-ლესო. ვიცე-გუბერნატორმა უთხრა ხალხს, რომ ვისც რაიმე უკმაყოფილება ანუ საჩივარი აქვს, ამა შემოიტანონ, დასახელონ—ვინ, რა დროს და რა უკანონოა და ბოროტ-მოქმედება ჩაი-დინ; ის დანიშნავს გამოძიებასა და დამნაშ-ვე სასტიკად დაისჯებაო.“

„ღრომის“ კორამსონდენცია

მეჯვრის-ხმვი, 30 ივნისს. მრავალ თქვენ მკითხველთაგანს წაკითხული და გაგონილი ექნება, რასაც ზოგიერთი მდებალი თანამდებობის ჩინოვნიკები წრეს გასულათ უსამართლოებას და უწყობებას ახდენდნენ ყველა მაზრებში, როდესაც ჰქონდათ მათ მინდობილი მილიციონერების აღმორჩევა.

მაეი არა ზოგადდნენ ღარიბს, მიწას-თან გასწორებულ და მარტო-მარტო-

მეორე ფეს-მოტეხილი წავიდნენ და სხ.

მა თურგუნით. შოჩტით მოგზაურობა უიარ. თუ სახელმწიფო პადაროჟნა იგ-დე როგორმე ხელში, ჰო, არა გიშავს რა; მაგრამ უბედურება კერძო პადაროჟ-ნის მქონეს! უკანასკნელი ექვსი დღე დარჩები გზაში.

წარმოიდგინეთ სრულიად ტიტველ, უსოფლო მინდორზედ ფოჩტის ცარიე-ლი კედლები და შიგ ტუსალივით გულ-ხელ-დაკრეფილი რამოდენიმე დღე ჯდო-მა. რომელი სატუსალო არ სჯობია ამას! ზგონია, აი ახლა შევიბამენ ცხენებს, აი ახლა მოგთხოვენ პადაროჟნას, იქცეები აქეთ-იქით, ხან ზედამხედველის და სტა-როსტის სადგომში, ხან თავლაში, ხან გზებში, იმტერვე თითებს და იკვნიტ ტუჩებს მეტის უკმაყოფილებით; ხან, უჯავრდები, ხან ელრიჯები ფოჩტის გუ-შაგებს; —მაგრამ სად არი, ვინა ბრძან-დები!

— ლოშდინიატუ! ლოშდინიატუ! ზესმის სტაროსტის-გან. ზედამხედველი ჩაწოლილა რბილ ლოგინში და თქვენ

ვაჭირება ფეხებზედ ჰკილია. ასე გადის მთელი დღე.

აი ბოლოს, დიდის დამადლებით, ზარ-მაცათ აბმენ შენთვის ცხენებს. მღებრმა შევაა როგორც იყო ცალი ცხენი და დგას იჭიმება, ამთქნარებს, იზღაზნება უწნოთ. ბუღზედ რალაც ტვირთი მო-გეშვა, დაღრემილი და ყურებ ჩამოყრი-ლი გამოცოცხლდი, ყურები სტკვიტე, სიმარღე მოგემატა. აი კიდე ცოტა ხანი და დაუგდებ ყურს ზარის დაუცხრომელ წკრიალს..

მაგრამ, ღმერთო ჩემო! აჰა, მოადვა სტანციას აქედამ-იქედამ ორო-ორი ეკიპა-ჟები, სახელმწიფო პადაროჟნის მქონე მგზავრებით.

— სკარეი ლოშადე! შიეო ზაპრიავატ! მოისმის ღრაალი.

— შიას, ბარინ! ლატოვო, გაშპოდინ! შენს მტერს მოსწყედეს წელი შენთვის განმზადებულ ეკიპაში „ბარინი“ ჩააბრ-ძანეს, „გაშპოდინს“ მეორე მოართვეს და შენ ცოტა ხანს კიდე-ყლაპე ნერწყვი..

მართი სიტყვით, არა მგონია სხვაგან სადმე უფვედეს ამდენი უწყობება და

უსამართლობა, რომ ღენსაც ამ გზის სტან-ციებში შეხვდებით.

შანთი გზები, საძაგელი გზები! მითქო ღმერთსაც და კაცსაც დავიწყებია ძახე-თიო! მითქო ეს მხარე მეტია ქვეყ-ნაზე-დო! ისე არაფერი უზრუნავსთ გზების-თვის, როგორც შე და შენ, მკითხველო, ჩინერის კეთილ-დღეობისთვის!

ღმერთო შემცოდე, იორს აქეთ, აქ-იქ, პლამი გაუყვანიათ და ცოტაც უმუ-შავნიათ, მაგრამ რა! პლანი უზომო სიერცეშიაც გაიყვანება გონებით, მაგრამ რა იქნება, თუკი ზედ არ იქნება სელანი! მულანლოზედ ღმერთმა დუშმანიც ნუ გაატაროს წვიმის დროს! მუხლზედ ლა-ფი! მაუფალი ლაფი! წებოსაფე ლაცი! ნათლიის სახელი მულანლოსი უნდა იყვეს „მოგლალო“; სოლო პირველი არის მეტო, ხადაკეთებული სახელი..

და მართლაც რომ მოგვალა ამ გზამ: ცხენებმა რომ ეკიპაჟი ეღარ დაძრეს, იძულებული ვიყავით ფეხებით გვეზილა ერთი ვერსი გზა..

სართიქალა? აი საქრისტიანო! აი ხალ-

ხელ გლენ-კაცს. იღებდნენ მდიდარ გლენ-კაცებისაგან უხე სასყიდელს, იმ გლენებიდამ, რომლებსაც აუცილებელათ ჯერი იყო წასვლისა და იმათ ადგილას საცოდენი მშვირები, შიშველ-ტიტველი და სხვა გარემოებით შეწყუბებული, რომლებსაც არ იყო ჯერი, მიჰყავდათ.

ღღეს, ჯერ მთავრობისა და მერე გახეთების წყალობით, შორის მახრაში მოსპობილია ეს უღმერთოება. მოსპობილია მით, რომ მრავალს გაუკვს ვერაგობა და ამისათვის პირ-მურ-წასმულებს აღარას ანდობენ ამის მსგავსს და ეგონებ, რომ ჯერ-ჯერობითაც კირგათ მიღის საქმე.

იენისის 4-ს იყო ახალი მილიციონერების და იმათ კანდიდატების აღმორჩევა; მაგრამ სულ სხვა მიმართულებით; არ ემსგავსებოდა ბორის უფლის უპრავლენიის პრინციპის თანამემწის უ. მიხეილ ტერ-პკოფოვის აღმორჩევასა (იხილეთ ამ წლის „ღროების“ № 22 და 39.)

აი რა რიგათ იყო წელს მილიციონერების და იმათ კანდიდატების აღმორჩევა: ბორის უფლის უფროსის დროებით თანამდებობის აღმასრულებელმა თ. რევან პრისთავმა გაჰყო ეს უფლის სამ რაიონად ანუ ნაწილად ასრე, რომ ერთ რაიონში თვითონ წავიდა, მეორეში მიროვი პასრედნიკის თანამდებობის ღვას რულებელი თ. მანო პრისთავი და მესამეშიაც მათაი თ. ალიქანდრე პრისთავი.

მე არ მინახამა ჩემის თვალით და არც დავსწრებივარ ნაჩაღნიკის და მარშლის განკარგულებას, თუ რა წესით შეასრულეს კენჭის-ყრა, თუმც კი სარწმუნო პირებიდგან გაეიგე, რომ ამათაც კანონიერათ მოუხდენიათ კენჭის-ყრა და არაფერი ბოროტება არა გარეულა-

რა. მხოლოდ დავსწარ და ჩემის თვალითაც ვნახე — რა წესითაც უ. პოსრედნიკმა მოახდინა კენჭის-ყრა. აი რაგორ:

პასრედნიკს ხელა ჯერი წასვლისა მეჯვრისევისკენ. შოველა ამის რაიონის ხალხი იკრიბებოდა ხსენებულ მეჯვრისხევიში, რადგანაც საშუალო პუნქტიც ის იყო. რაგორც ზეითაც მოგახსენეთ, კენჭის-ყრა იენისის 4-ს დღით 8 საათზე დაიწყო და გათავდა ამ რაიონში მეორე ღღეს ნასადილევის 9 საათზე. ღიან რომ აქ სუფევდა კენჭის-ყრა და არა რაიმე წარმოსდგებოდა ბოროტმაქმედების, მოქრთამობის მხრივ. ერთი სიტყვით, ყველა იქ მყოფი, ყველა იქ დამსწრე, ყველა მაყურებელი და თვით ის პრინცი, რომელსაც ერგოთ მილიციონერობა და კანდიდატობა, მადლობელი გამობრუნდნენ, მხოლოდ ეს კი იყო, რომ ახალსელ სოფლის სუდიას ერგო გამოსვლა მილიციონერად და იმისა ღრიალმა და საცოდობამ აქაურობა გააჯერა. აქ სუდიის ღრიალი მღგომარეობდა იმაში, რომ თვითონ მოხუცებული იყო და ერთი შვილის მეტი არა ებადა-რათურმე, რომლისაგანაც მოელოდა სიბერის ღროს შენახვას. უ. პასრედნიკმა გამოიკითხა და რომ გაიგო, უჯეროთ შეეყვანათ კენჭში, უბრძანა, რომ არხა მომართვი და რადგანც უჯეროთ ყოფილხარ შერეული კენჭში, კამისას წარუდგენ და უთუოდ განგათავისუფლებო. ხსენებულ სუდიას იქვე გაუჩნდა მადლიანი პირი, დაუწერა თხოვნა და მიართვა პასრედნიკს.

ამ ორი კვირის წინათ თ. ძალტანტინე პრისთავის მოგრაივი დასტრეს ოსებმა. ბამოძიება გამოჩენილ ბორის პრისტავს უფ. ტერ-პკოფოვს აქეს მინდობილი; ოსებმა ბლომა ერბო და ყველი მიუტა-

ნესო, ამბობენ, ოლონდ-ჩვენი საქმე კარგათ წაიყვანო და ასეც მოახდინაო. მისა ამბობენ, ხსენებული მოურავი აპირებსო, რომ ზემოთ-მოხსენებული „ღროების“ № 22 და 39 ჩადოს თხოვნაში და მიართოს ნაჩაღნიკს, რომ მე არ ვენდობი მაგისთანა პირს იძიოს ჩემი საქმეო.

მკითხველებს ეხსომებათ ზემოთ, მოხსენებული „ღროების“ ნომრებში რომელშიაც მოხსენებული იყო, რომ ე. ტერ-პკოფოვს აეღო მილიციონერის ზაქარია მჯოშვილის განთავისუფლებაზე 45 მანეთი. ამ ამბავმა მიადწივა ნაჩაღნიკამდის და ამას უკეთ გაიგებდით „ღროებისავე“ 30 ნომრიდამ, რომ ნაჩაღნიკმა გამოძიება დაიწინა და ნამდვილათ აღმოჩნდა გამოძიებაში, რომ ტერ-პკოფოვს აეღო 45 მანეთი. რასაკვირველია, ნაჩაღნიკს ეს საქმე უნდა გარდაეცა გამოძიებლისათვის და ყველას იმედიც აქეს, რომ ეს საქმე უნდა სწარმოებდეს გამოძიებელთან. მაგრამ, ამბობენ, აქამდისინ ის გამოძიებელისათვის არ გადაუციო.

ს. შ.

ოქის უეფეზ

ბაქლინის კონგრესსი

„პეტერბურლის უწყებებში“ მოყვანილია შემდეგი რეპეშა 28 იენისს ბერლინიდამ მიღებული:

„ინგლისმა მოითხოვა ოსმალეთისაგან აბრის დათმობა მხოლოთ იმიტომ, რომ რუსეთს ბათუმი მიაქვსო. თუ რუსეთი ბათუმზე ხელს აიღებს, მაშინ აბრსაც უკან დაუბრუნებთ ოსმალეთსაო.“

ნი, რომელიც ასხია სართიქალას! მაგრამ, შევეცადე, მომიტყეეთ, აქ ქართველთა სულიც ტრიალებს და მე მართო ნემსებზედ მოგახსენებთ.

აი მართლა ხალხი — ნემსები. მართი მიხედ-მოხედვით, დააკვირდით, რა ლაზათიანათ სცხოვრობენ! როგორი სისუფთავე არე-მარესი, ქუჩისა, შენობისა, შიგმცხოვრებლებისა! ბრძელი, სწორი და განიერი ქუჩა, აქეთ-იქით რიგ-რიგზედ ჩამწრივებული სხვა-და-სხვა ხეები და ხეხილები, ბაღები, ბაღჩები, ვენახები! სამოთხეა რაღა! მშენიერი საყდარი შუა სოფელში; შკოლები სავაჟო და საქალბო!

აი მოსწავლე ქალ-ვაჟებს დაუჭერიათ სასწავლი ნიეთები და წყნარად, ჭკვიანად მიდიან ქუჩაში. სახლები ევროპიულ გემოზედ, დიდი ფანჯრებით; სტავენებით, ფარდებით; გარშემო რკინის მოაჯირით; ალაყაფის კარებით. მითაყულ სახლს საკუთარი ეზო, სიმრგვლიე შემოღობული, სუფთა, წმინდა. სახლებშიაც მომეტიებული სასუფთავე, სიფაქიზე. სკამები, ტუბლები, კედლის სარკე, ხატები, წიგნები, ფათრეთები. „მაი საყვარელო!“

არ იფიქროთ, რომ ერთი, ან ორი მოსახლე სცხოვრობდეს ამ გვარად; თითქმის სულ ყველანი ერთნაირათ, ზემოთ ნათქვამ ნაირათ სცხოვრობენ, თითქო ერთ ყალიბში ჩამოსხმულანო!..

ღმერთო ჩემო! რა ურწმუნო, უნდო, მიუკარებელი და გაუჭანლბეა ვართ ქართველები! მათარი, ურია, სოჰეხი, რუსი; კინტო, ქურდი, ავაზაკი, რჩებიან აქ ღამის გასათევად და ნემსები, თითქო თავის ახლობელი ნათესავეები იყვნენ, უცლიან სახლებს, სავსეს ყოველივე საოჯახო სამკაულებით. ზოგჯერ მამაკაცები შინაც არ არიან ხოლმე და დედაკაცი, გასათხოვარი ქალები გემსახურებიან, მოდიან შინთან, გელაპარაკებიან და დაწოლის დროს შენიოთაზის მესობელ ოთახში, უკარო, მარტო ფარდა ჩამოფარებულს ოთახში წვიებიან...

ახლა ქართველები შევადაროთ ამათ. მაგრამ რა შევადაროთ, როცა შედარებულია:

აი აქვე ქართველების უბანი: უშნო, უღაზათო, მინგრეულ-მონგრეული; უწ-

მინდურება, სიბინძურე! ღორი, აკვანი, ხბო, ქათმები, ფქვილი, ლოგინი, ძროხა, კამეჩი, ავათმყოფო, დაბუდებული კრუხ-წიწილა, ტანისამოსი, ქურჭლები და სხ., — სულ ერთმანერთშია არეული!

სახლები მიწური, თითქო ნადირთა ბუნაგიაო. აბა შეაძლიე ფული, ამაღამ შენს სახლებში უნდა დავრჩე-თქვა. თუ კაცი არ არის შინ, ხომ ვერავის ნახავ სალაპარაკოთ: დედაკაცი სოროში შეძვრებიან, თვალი რომ მოგკრან, რომ იმათკენ მიდინარ. ძაცები კიდე წადი დაიკარგე, შე ოხრის ტიელო! აქ რაა, პაპიდა-ჩემი ხარ თუ დედიდა-ჩემი, რომ დამეგ ავათევიო?!“ მოგაძახებენ..

სართიქალიდამ მთილისამდი კარგი გზებია, თუცა ბევრ ალაგას ხიდები ჩამტყრეულა, გზები მოზნაეებულა და კიდე დიდი სიფრთხილე გმართებსო.

თეოფ. ძანდელიაი

(დასახრული შემდეგ №-ში)

ამ გვანთივე დაბეჭდილი ტელეგრაფმა გვაცნობებს, რომ ინგლისი იშუამდგომლებს მსმალეთთანაო, რომ თესალია და მკირი იმან საბერძნეთს დაუთმოსო.

ზაზეთის „პრესის“ ბერლინელი კორესპონდენტი იწერება, რომ გაათავებს თუ არა ბერლინის პონგრესი თავის სხდომებზე, მეროპის უმთავრესი სახელმწიფოების წარმომადგენელი იმ წმსვე შეუდგებიან ცალკე კომისიების ამორჩევას, რომეთაც ბოლგარიაში და რუმელიაში ახალი წესები. ახალი გამგეობა უნდა დადგინონო. მსმალეთის ფინანსების გასაუმჯობესებელ საშუალებათა მოსაძებნელად აგრეთვე კიდევ სხვა კომისია იქნება დანიშნულიო.

უცხო ქვეყნის ზოგიერთი გავითები იწერებინ, რომ ბათუმი სრულ საკუთრებათ დარჩება რუსეთსაო. პონგრესს არ გადაუწყვეტიაო, რომ რუსეთმა ბათუმის ციხეები (?) უნდა დაანგრიოსო. რუსეთი ვალდებული იქნება მხოლოდ, რომ ბათუმი თავისუფალ, კომერციულ ნავსადგურად გარდააქციოს და სამხედრო ხომალდების დაყენება კი მხოლოდ დროებით შეუძლინ, როდესაც შავს ზღვაზე ღელვა იქნება.

„რუსეთის სტამბოლელს ელჩს თ. ლობანოვ-როსტოვსკოის გამოუცხადებია მსმალეთის მმართველობისთვის, რომ, თუკა ჩვენ აქედამ ჯარების წაყენისათვის ვემზადებითო, მაგრამ, სანამ, მარნასა და შუმლას არ დაცლით, მანამ არც ჩვენ წავეყვანთ ჩვენს ჯარს სან-სტეფანოღამაო.

ბონიისა და ჰერცოგოვინის თაობაზე მსმალეთი და აესტრია ასე მორიგებულან ერთმანერთში, რომ ამ ორთავე სახელმწიფოს ჯარებმა ერთად უნდა დაიჭირონ ეს პროვინციები.

განცხადებანი

„ნსჰიდვაბა თფილისში „ცენტრალ-ლუსს წიგნის მაღაზიაში“ ქართული

„სამყარეულო წიგნი“

შედგენილი კნა ბარ. ჯორჯაძისაგან. ფასი ათი შაური.

ნსჰიდვაბა თფილისში „ცენტრალური წიგნის მაღაზიაში“ ქართული სამყარეულო წიგნი“. შედგენილი კნ. ბარ. ჯორჯაძისაგან. ფასი ათი შაური.

ამ თვის 15-ს გაიხსნა თფილისში ქართული წიგნის მაღაზია,

სადაც მსურველთ შეუძლიანთ მოიპოვონ ყოველგვარი ქართული ძველი და ახალი წიგნები.

მაღაზია იმყოფება ქაშვეთის ეკლესიის ქვემოთ ღუქნებში, № 2.

ზარეშე მცხოვრებთ შეუძლიანთ დიბარონ ყოველგვარი ქართული წიგნები შეძლების აღრესით: Въ Тифлисъ. Въ книжный магазинъ Григорія Чарквіани, въ зданіи Кашветской церкви, № 2.

დაიბეჭდა და ისჰიდვაბა ბ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და თელავს—სასულიერო საწავლებელში, უფ. ცანცივეთან

„ბატონიშვილი ირაკლის პირველი დრო

ანუ თავდადება ქართველთა“

ტრაგედია ოთხ მოქმედებად „თხუბ. თ. პლექსანდრე ჯამბაკურიან-მრბელიანისა.

გამოცემული ზ. ჰიჭინაძისაგან ფასი 30 კაპ პიკი

გამოვიდა და ისჰიდვაბა „სოლი ვიტირო. თუ ფული“

ქომედია ალ. ორუთაუვისა

ნსჰიდვაბა: ქალაქში—ყველა წიგნის მაღაზიებში და ალექს ჯიმშეროვთან, თელავს—იოსებ ძუზმანაშვილთან, ქარელს—დავით მეროპიაშვილთან, ხაშურისა და ბეჟათუნის უჭეტში, სურამს—ზაქარია არუწოვთან, ქუთაისს—იაკობ მჰანეზოვთან და სვ. ცერეცესთან შოთში—მლისბარ ბაბლოვთან, ცხინვალს—თ. ივ. თაქთაქოვთან, საქაშვეთს—თ. ნიკ. ღიასამიდესთან, მეჯვრისხევს—მასწ. მოსე ნათაძესთან, ბორში—სტ. ზომოცევთან და თვითონ ავტორთან.

გამოვიდა და ისჰიდვაბა

„თამარ ბატონიშვილი“

ხუთ-მოქმედებიანი დრამა საქართველოს მე- XIII საუკუნის ცხოვრებიდამ, გადმოკეთებული ბრ. რჩეულოვის რომანიდან „საქართველოს თამარ ბატონიშვილი“

ქ. მუსხისაგან.

ნსჰიდვაბა: თფილისში—ყველა წიგნი მაღაზიებში,

ქუთაისში—ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

ფასი შველგან მჰესი შაური.

მისაც ჰსურს მოიპოვოს **ახალი კეპრი** შეუძლიან მიმართოს ნ. ავალიდილს, (ქუთაში, მლისავეტინსკის ქუჩაზე, № 108), რომელიც კისრულობს ამ კვერების გაკეთებინებას თავის ხელმძღვანელობით.

რპ. გზა.	დილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	გ. კაპ	გაზანდა	მან კაპ	თფილისის სამკურნალო
თფილისი	9 21	5 18			მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:		თფილისი, 4 ივლისს.		მრეწვის მედანზე, წინამძღვაროვის სახლებში.
მცხეთა	10 11	6 27	- 68	- 38	ქუთაისს, შოთს	1	შვე. თფ. ბანჯისა, ფთ.	170	აგათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დილის 9—1 მდინ.
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 33	როსტოვს, მდგსას, მოსკოვს	2	მერი ფუთი	130	მ რ შ ა ბ ა თ ს: ქიუჩარიანც—ხორურგი, ბარაღვიჩი—შინაგ. ავთამყ.
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	პეტერბურგს, შარშავას	2	ბაბა მრეწვისა, ფუთი	7	ს ა მ შ ა ბ ა თ ს: მერმიშვეი შინაგ. ავთამყოფობის, რეიხი და ბახუტონი—ბებიაობის თვალის.
სურამი	1 44		4 42	2 46	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	— ამერიკისა, ფუთი	8	მ თ შ შ ა ბ ა თ ს: მერმიშვეი—შინაგანი ავთამყოფ, ბაკეტი—გულის და ნერვების ავთამყოფ.
ქვირილი	5 49		5 81	3 23	იტალიაში და საფრანგეთში.	3	ბაპენტილი ბაბა ფუთი.	10	ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს: მერმიშვეი — შინაგანი ავთამყოფ. ბავრინსკი—თვალის და მბრტყი—კბილის.
რიონი	6 57		6 75	3 75	ინგლისში	3	მატყული თუშური ფთ.	8 50	პ ა რ ა ს კ ე ვ ს: მერმიშვეი — შინაგ. ავთამყოფ. ბახუტოვი და ქიუჩარიანცი.
სამტრედია	7 51		7 73	4 29	ფოფტა	3	— თარაქამისა ფთ.	6	შ ა ბ ა თ ს: მერმიშვეი შინაგანი ავთამყოფ. ბახუტოვი და ქიუჩარიანცი.
ახ.სევეაკი	8 43		8 57	4 76			— თარაქამისა ფთ.	6	მ ე ფ ო ბ ის, რე ხ ი — თვალის ავთამყოფ. და ბაკეტი — გულის და ნერვების.
შოთი	9 50		9 75	5 42			აბრეშუმი ნუხური სტ.	2	
შოთი	9 83				ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ.		ქონის სანთელი ფუთი.	6	
ახ.-სევეაკი	10 14		1 18	- 66	მზურ.—პარასკ. და ორშ. ძახეთს—სამშ. და შაბ.		სტარიინის სანთელი, ფ.	9	
სამტრედია	11 5		2 61	14	ბ) ქუთაისიდან:		ხორცი ძროხისა, ლიტ.	13	
რიონი	12 13		3 41	69	თფილისისა და შოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. მზურგეთს—ორშ. და პარასკ.		— ცხვრისა, ლიტრა	90	
ქვირილი	1 18	ლაგე	3 98	2 21			სპირტი, ვედრო	90	
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96	წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:		შაქარი, ბოც. ფუთი	520	
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24	წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:		— ფხვნილი ფუთი	76	
ბორი	7 5	4 8	3 64	9	ლია წიგნის	კაპ.	ქავა გრგვალი, გირვ.	6	
მცხეთა	8 50	6 59	9 85	4	დაბეჭდილის (სამი მისხალი)	4	ზ თ ი ქ უ ნ ჯ უ თ ი ს ა ფ უ თ .	13	
თფილისი	9 31	7 56	9 75	5 42		8	თამბაქო, საშუალო ფუთი	8 50	